

Ivan Fuček

PITANJE JAVNOG NESLAGANJA S NAUKOM CRKVE

Nekoliko pojašnjenja o slučaju američkog teologa

Pošto je u *National Catholic News Service* objavljeno pismo Kongregacije za nauk vjere, dano 25. srpnja 1986., n. 48/66, i autorizirani talijanski prijevod toga pisma u *L'Osservatore Romano* od 20. kolovoza 1986., str. 2., te u *Origins* od 28. kolovoza, vol. 16, N° 11, o neslaganju profesora moralne teologije na Katoličkom sveučilištu u Washingtonu Charlsa Currana s naukom Katoličke crkve u nekim bitnim pitanjima moralne teologije i o oduzimanju „veniam docendi” – prava da taj profesor dalje podučava – pokrenula su se sredstva javnog priopćavanja čitavoga svijeta. Kao u slučajevima Stephana Pfürtnera, Hansa Künga i Jacquesa Pohiera, i ovdje javnost glođe „kost”, zapravo staru već dva desetljeća, a u javnoj diskusiji iz god. 1979., otkako se „slučajem Curran” morala pozabaviti spomenuta Kongregacija kojom je tada upravljao naš pokojni kard. Franjo Šeper, a sada njome upravlja kard. Joseph Ratzinger. Budući da je naša javnost primila obilne netočne informacije preko naših sredstava javnog priopćivanja, a tek dvije lakonske s katoličke strane: onu iz AKSE, br. 34, od 26. kolovoza 1986, 2b, i onu iz *Glasa Koncila*, br. 37, od 14. rujna 1986, str. 4, uredništvo *Obnovljenog Života* zamolilo me da nešto kažem o tom predmetu. Ja zaista želim ovdje kazati samo nešto. Od goleme literature koja je nastala u mjesec dana (pišem ovaj napis 27. rujna 1986. u Rimu) biram bitno i osnovno, tj. samo pismo Kongregacije. Sredstva društvenog priopćivanja nastoje iskoristiti slučaj pa teologe usmjeriti jedne protiv drugih, vjernike protiv Pape, a svu javnost protiv Katoličke crkve. Moja je namjera da objektivno razložim sadržaj i smisao spomenutog pisma: ono najbolje svojim teološko-znanstvenim poštenjem samo sebe tumači i opravdava.

Kongregacija za nauk vjere profesoru C. Curranu doziva u pamet njegov *odgovor* istoj Kongregaciji od 1. travnja 1986. na kritičke „Primjedbe” koje mu je ova bila uputila u vezi s nekim njegovim *tezama* publiciranim u različitim djelima. Curranov odgovor želi biti *definitivan*, tj. on, unatoč svemu, ostaje uvjeren u ispravnost svojih stavova. Za sretno rješenje svojega slučaja predlaže *kompromis* na temelju kojeg bi mogao i dalje podučavati moralnu teologiju, uz uvjet da napusti područje seksualne etike. Uostalom, to područje on već godinama nije niti podučavao, iako je trajno o njemu pisao.

Svrha Kongregacijina pisma izražena je ovako: „Kongregacija potvrđuje svoj stav, prema kojem, onaj koji se ne slaže s učiteljstvom, kao Vi, ne može biti ni *podoban* niti može biti *izabran* za naučavanje katoličke teologije.” Ovo da nije prikladan ni sposoban da bude biran („not suitable nor eligible”) jest *punctum saliens*. Dosljedno tome, Kongregacija ne može prihvatiti predloženi *kompromis* s jednostavnog razloga što je autentična katolička teologija organski jedinstvena. To je jedinstvo „usko povezano i u svojem sadržaju i u svojoj metodi vjernosti učiteljstvu Crkve”. Nije, naime, moguće na katedri katoličke teologije naučavati vrlo važne dijelove moralne teologije (znači, *važne sadržaje*) protiv naučavanja Crkve, niti je moguće u teologiji primijeniti *metodu* profanih znanosti. Zadnju odgovornost za ispravno naučavanje vjere i morala snosi učiteljstvo Crkve snagom božanskog poslanja.

Američki teologo inzistira na „dissenting positions” – stajalištima *neslaganja* s učiteljstvom. Smatra da je *neslaganje* ne samo korisno nego, štoviše, *nužno* želimo li da dođe do napretka nauke u Crkvi. *Neslaganje* se zahtijeva ne samo u nekim točkama nauke nego upravo u svima onima u kojima se učiteljstvo izrazilo. Na toj su osnovici izgrađene njegove teze. Na žalost, princip je netočan, kontestatorski nabičen, u neshvaćanju slobode pravoga teološkog istraživanja. Znanstveno-teološko istraživanje sama Crkva nalaže kao zadatak svim katoličkim sveučilištima i fakultetima (CIC, 815), što je i jedan od prvih zadataka profesora teologije i filozofije.

Curranove teze, o kojima se govori, pismo ovako sažima: „Različita stajališta *neslaganja*, koja Vam je prigovorila ova Kongregacija, naime, *pravo javnog neslaganja* s redovitim učiteljstvom, *nerazrješivost izvršenog sakramentalnog braka*, *abortus*, *eutanazija*, *masturbacija*, *umjetna kontracepcija*, *predbračni odnosi* i *homoseksualni čini*, bila su s dužnom točnošću sabrana u gore spomenutim ‘Primjedbama’ iz srpnja 1983.” O tih teških *osam* predmeta govorilo se već godinama, dopisivanje između obiju instancija traje već od 1979., a *neslaganje* s učiteljstvom, nakon razdoblja zatišja od 1964. do 1968., eksplodiralo je publiciranjem enciklike Pavla VI. *Humanae Vitae* (od 29. srpnja 1968.) zbog nove zabrane umjetne kontracepcije. Prof. je Curran ustrajno bio jedan od vodećih u opoziciji. Stvari su poznate ne samo stručnjacima nego i širokoj javnosti, pa zato Kongregacija i kaže: „Ne radi se više o tome da ulazimo u ikoji detalj zbog činjenice što se Vi doista ne slažete u tim pitanjima.”

Bilo bi naivno misliti da on u raznim detaljima tih teza nije imao svoje distinkcije, nijanse i finese naučavanja: nije samo sve blokovski nijekao. No šteta je što ustrajno ostaje pri svome. U intervjuima koje je prošlih mjesec dana dao u Americi i Evropi inzistira na ispravnosti svoje nauke i na netočnosti nauke Crkve. U ime općih prilika u svijetu, u ime znanosti i sličnih kriterija on odlučno traži da Crkva *promijeni* svoju nauku u spomenutim pitanjima. No, nisu li isti – više demagoški negoli

znanstveni – argument kroz čitavu povijest Crkve iznosili mnogi koji se nisu slagali s njezinom naukom? Nije prilično što se prof. Curran postavlja ne samo kao učiteljstvo pokraj učiteljstva Crkve, nego kao „ispravno” učiteljstvo protiv „netočnog”. Poznata je deklaracija njemačkih biskupa iz Königsteina od 3. rujna 1967.: „Očitovanje teološkog neslaganja s crkvenim učiteljstvom dopustivo je kada su za to ozbiljni i dobro utemeljeni razlozi, kad oblik i način neslaganja ne stavlja u pitanje niti vrijeda autoritet crkvenog učiteljstva i kad je ono izvedeno tako da ne stvara nikakvu ogorčenost.” Na žalost, sva ta tri kriterija nedostaju u ovom slučaju.

2. Sržni dio pisma

Pismo sadrži četiri jasno odijeljene točke, važne ne samo za taj slučaj nego uopće i za teologe i za vjernike. Nakon uvoda o pitanju Curranova neslaganja s naukom Crkve koja – kako on kaže – „nije nezabludiva”, u prvoj točki slijedi tumačenje pojma „nezabludivo”, i u tom se svjetlu u drugoj točki razlaže nauka o „nerazrješivosti sakramentalno sklopljenog i izvršenog braka” te o „abortusu” i pitanju „pristanka” na crkvenu nauku; u trećoj i četvrtoj govori se o dvama osobnim prigovorima istog teologa: želi saznati koji su njegovi „tužitelji” i zašto mu se nije dala prilika da „se posavjetuje”.

Taj sržni dio „treba pojasniti”, kaže pismo, jer se radi o pitanju vrijednosti subjektivnog uvjerenja jednog teologa. Koja je teološko-znanstvena težina takvog argumenta? „Vaša je osnovna tvrdnja da Vaše teze, budući da *Vas osobno uvjeravaju*, a razlikuju se samo od crkvenog učiteljstva koje ‘nije nezabludivo’, tvore ‘odgovorno’ neslaganje, pa bi, prema tome, trebalo da ih Crkva dopusti.” Dakle: osobno uvjerenje jednog teologa u sučeljenju s naukom zajednice vjernih, koja se naziva Crkva. Od osam Curranovih teza, sedam ih je koje diraju dno bića svakog vjernika. Kroz dva tisućljeća vjernik je otkrivao te pilastre morala koji tvore temelje dostojanstva njegove osobe. Od Isusa Krista, preko apostola, napose Pavla, preko istočnih i zapadnih crkvenih otaca, do visoke skolastike s Tomom Akvinskim, do nove sinteze s Alfonsom Liguorijem, preko neoskolastike do Drugoga vatikanskog sabora, zajednica je Crkve bila uvijek u *traženju* onog što je ispravno. „*Sensus fidelium*” – vjerski i moralni osjećaj vjernika nikada nije smatrao da je izvršeni brak razrješiv, da je abortus dopušten, da su eutanazija, masturbacija, umjetna kontracepcija, predbračni odnosi, homoseksualni čini predmeti subjektivnog karaktera pojedinca, tj. da ovisе o njegovim osobnim razlozima. Zajednica je vjernika oduvijek smatrala da na tim područjima postoje *norme* koje je Stvoritelj usadio u čovjekovu prirodu pa ih treba poštovati. Uostalom, o tome nam jednako govore i rezultati istraživanja malih i velikih civilizacija. U Crkvi pak upravo je Duh Sveti – Duh Kristov – taj koji je duša Crkve, koji kroz tisućljeća tvori i podržava taj „*sensus fidelium*” u kojemu vjernici prosuđuju što je pravo u stvarima vjere i morala, o čemu je progovorio i Koncil (LG 12). Nije vjerojatno da Duh Sveti *lažno* vodi zajednicu vjernika, i to u tako odsudnim stvarima za vječno spasenje i za smisao zemaljskog života. Zbog toga Kongregacija smatra „nužnim dati slijedeća obrazloženja”.

a) „U prvome redu treba se prisjetiti učenja Drugoga vatikanskog sabora koji jasnim načinom ne ograničava nezabludivo učiteljstvo samo na predmete vjere i svečane definicije. *Lumen Gentium* u br. 25 tvrdi: ‘... kad se (biskupi) – premda raspršeni po svijetu, ali, čuvajući vezu među sobom i s Petrovim nasljednikom – autentično učeći stvari vjere i čudoređa u nečemu slože kao konačno obveznom, *nezabludivo* iznose Kristov nauk.’”

U pitanju je teološka nota (vrijednost) nauke o *nezabludivosti*. Ovdje se ne radi o nezabludivosti papinih izjava „ex cathedra”, nego o autentičnoj nauci cijeloga biskupskog kolegija raspršena po čitavu svijetu u zajednici s Petrom. Takvu nauku treba smatrati „nepogrešivo istinitom” (Kleutgen, kojeg na tom mjestu citira *Lumen Gentium*, u bilješci 40). Ali ne samo papa i biskupi nego i cijeli Božji narod – upravo sva zajednica onih koji vjeruju – posjeduju tu karizmu, kako točno ističe Brajčić: „Od crkvenog učiteljstva ne smije se odvojiti Božji narod. Objava nije povjerena samo vrhovnom učiteljstvu, nego cijelom Božjem narodu. Što Božji narod, predvođen Duhom Svetim, vjeruje to isto vrhovno učiteljstvo specijalnom karizmom nezabludivosti jamči. Neprevarljivost Pape i Biskupskog kolegija istovjetna je s neprevarljivošću Božjega naroda (usp. *Lumen Gentium* u br. 12)... Nezabludiva je Crkva kao cjelina a ne pojedinci u njoj.” Stoga je jasno da onaj koji je odsječen ili sebe izolira od cjeline Božjega naroda (bio to i pojedini biskup, pogotovu teolog) „nije uopće takav ni autentičan učitelj” (R. Brajčić, „Služba propovijedanja (Br. 25)”, u: R. Brajčić – M. Zovkić, *Dogmatska konstitucija o Crkvi – Lumen Gentium*, I, FTI, Zagreb 1977, 416–417). To je, dakle, nauka Božjega naroda o nezabludivosti ne samo s obzirom na vjeru nego i s obzirom na moral.

No postoji još jedno dogmatsko pitanje koje spada ovamo, pitanje, naime, o teološkoj noti (vrijednosti) nauke *magisterii ordinarii* – redovitog učiteljstva. Pismo Kongregacije upozorava prof. Currana na taj moment: „Osim toga, Crkva ne gradi svoj život samo na nezabludivom učiteljstvu, nego i na naučavanju svojega autentičnog redovitog učiteljstva.” Dapače, velik dio vjersko-moralne nauke jest upravo tog karaktera. Dakako, s tim je u vezi i pitanje *pristanak* vjernika na nauku Crkve. Teologija oduvijek uči: *definitivan pristanak* na definitivnu nauku, *religiozno podlaganje* nauku koji nije definitivan. Neka mi bude dopušten duži citat iz istog Brajčićeva djela: „Ako nauk nije definitivan, kako može obvezivati na pristajanje? Sigurno je da ne može obvezivati na *definitivno* pristajanje. Zato saborski tekst govori o *religioznom podlaganju* takvom nauku a ne o *vjerovanju* u takav nauk. Jedno podlaganje iz religioznih motiva, kao što je Kristov ugled, koji imaju biskupi, moguće je praktično uvijek jer se radi o stvarima s nevidljivog područja vjere i morala, gdje ne možemo lako imati tako čvrsta uvjerenja kao što ih imamo o stvarima koje gledamo i dodirujemo. Crkveno učiteljstvo se ne bavi istinama koje možemo iskustvom provjeriti, kao što je $2 + 2 = 4$, o čemu se možemo svaki čas sjetilima uvjeriti. Ono govori i uči o Bogu i o čovjekovu spasenju u Bogu. Kako Bog ne potpada pod naša sjetila, nijedna stvar u čovjekovu odnosu prema Bogu nije sasma u granicama sjetila, nego ih nadilazi. U tim nadgraničnim prostorima Crkva pruža čovjeku ruku da ga uz pomoć Duha vodi. Pa iako mu uvijek ne progovori definitivno, niti mu pruža apsolutnu sigurnost, ipak će i onda, kad mu ne progovori definitivno, radi asistencije Duha Svetoga *njezin nauk* biti u prilikama u kojima ga iznosi i s obzirom na stanje u nauci i teologiji dotičnog vremena *spasosnosno shvatljiviji* za cjelokupnost vjernika podložnih povijesnim zakonima razvitka i dozrijevanja u vjeri, nego mišljenje *bilo kojeg teologa*. Stoga učiteljstvo, i kad ne govori definitivno, s pravom traži *pristanak* uz svoj nauk” (str. 415.). *Modus* pak ili način toga religioznog podlaganja protumačio je sam tekst *Lumen Gentium*, br. 25: „To *religiozno podlaganje* volje i razuma... treba činiti tako da se vrhovni *učiteljski ugled* (papin) *smjerno priznaje*, i da se time iskreno *pristaje uz njegove sudove* prema njegovu *shvaćanju i namisli*, koje nam očituje posebno bilo samom naravi *dokumenta*, bilo *čestim iznošenjem istoga nauka*, bilo *načinom izražavanja*.” Isto religiozno podlaganje ide bis-

kupima, dapače jednom biskupu, u stvarima vjere i morala, kada uči u zajednici s Rimskim biskupom.

Sve je ovo bilo potrebno objasniti kako bismo lakše shvatili daljnji dio pisma Kongregacije koja u pozadini ima upravo tu nauku Drugoga vatikanskog sabora o nezabludivosti i o pristanku: o vrijednosti crkvenog učenja na području vjere i morala i o vjerničkom pružanju pristanka na to učenje.

b) Slijede tri izdvojena pitanja (teze) iz nauke prof. Currana: nerazrješivost braka, abortus, neslaganje s naukom Crkve, odnosno pitanje pristanka.

Kongregacija piše profesoru Curranu: „U svjetlu tih promatranja, očito je da Vi niste adekvatno računali da je stajalište Crkve s obzirom na *nerazrješivost izvršeno-ga sakramentalnog braka*, za koje Vi smatrate da bi se moralo *promijeniti*, zapravo bilo *definirano* na Tridentskom saboru pa, prema tome, spada u baštinu Crkve.” Ta se nauka temelji na Stvoriteljevoj zamisli o braku (Post 2, 24), na Kristovu tumačenju iste zamisli (Mt 19, 9; Mk 10, 11–12; Lk 16, 18), na Tradiciji sve do Drugoga vatikanskog sabora (u Dekretu o laicima *Apostolicam Actuositatem*, br. 11, u Konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et Spes*, br. 48), do novoga *Kodeksa crkvenog prava* (kan 1056) te do neumornog ponavljanja sadašnjeg pape Ivana Pavla II. istog učenja (da spomenemo samo *Familiaris Consortio* iz 1981., br. 11–14). Drugo je pretendirati na to da se *promijeni* nauka o nerazrješivosti, koju je Crkva baštinila, a nije ju stvorila, a drugo je, priznavši i sačuvavši nerazrješivost braka, nastojati pastoralno spasavati rastavljene, napose rastavljene i ponovno vjenčane.

Slijedi problem *abortusa*: „Na isti način Vi ne dajete dovoljnu težinu naučavanju Drugoga vatikanskog koncila koji je u punom kontinuitetu s Tradicijom Crkve osudio abortus, kvalificirajući ga „žlasnim zločinom” (usp. *Gaudium et Spes*, br. 51). Uz prijetnju atomskog rata, danas je u svijetu najteži problem abortus. Prema statistikama stručnjaka, na godinu se učini 50 do 70 milijuna abortusa, a samo u SAD više od 5 milijuna. Dakako, ako se čak i s teološke strane žele potvrditi teorije koje prelaze u ideologije, naime, da embrij nije osoba, čak ni zaseban ljudski život, nego nedefinirani dio majke, ili čak njezin „bolesni dio”, onda ona ne samo da može nego i mora njime raspolagati kako bi ponovno postala zdrava. Važno je napomenuti da se takve teorije ne postavljaju za životinjski embrij: nitko, naime, ne kaže da je začetak, recimo, u domaće životinje „dio majke” ili čak njezin „bolesni dio”, nego svi dobro znaju i kažu da ta i ta domaća životinja očekuje mlade ili mladunče.

Treći problem koji Kongregacija izdvaja u pismu jest *pristanak* na nauku Crkve, što smo već malo prije razložili. Tekst pisma glasi: „Vjernici nisu pozvani samo da daju pristanak na *neprevarljivo* učiteljstvo Crkve. Oni su pozvani da se *razumom i voljom religiozno podlože* nauci koju Vrhovni Prvosvećenik ili Biskupski kolegij objavljuju u stvarima vjere i morala kad autentično naučavaju, premda je ne namjeravaju proglasiti definitivnim činom. To ste Vi trajno odbijali učiniti.” Nakon objašnjenja u čemu je „definitivni pristanak” ili „čin vjere” na neku istinu koju je Crkva objavila i koju ona naučava kao takvu, i u čemu je „religiozno podlaganje razuma i volje” nauci redovitoga crkvenog učiteljstva, mora se priznati da je formulacija kojom se služi Kongregacija zapravo vrlo humana.

Slijede dva osobna pitanja prof. Currana u vezi s postupkom ove Kongregacije. Ona više nisu doktrinalnog nego *proceduralnog* sadržaja.

c) Navodno da optuženom teologu nikada nije bilo rečeno tko su njegovi „tužitelji” pred rimskom Kongregacijom. No, budući da je ta Kongregacija svoja ispitni-

vannya provodila isključivo na dvama izvorima: na samim Curranovim objelodanjenim spisima i na njegovim odgovorima koje je sam pisao u vrijeme toga dopisivanja i slao istoj Kongregaciji ili ih je čak objelodanjivao tiskom, nije bilo potrebno da itko sa strane bude nekakav „tužitelj“. Pismo jasno kaže: „Prema tome, de facto su sama Vaša djela bili Vaši tužitelji, i samo ona.“

d) Curran se također potužio da se nije mogao „posavjetovati“, jer da mu nije dana prilika. Na to Kongregacija odvrća da je, od trenutka otkako je Curranova pisana dokumentacija uzeta u ispitivanje, on imao svaku priliku da se „utekne svakom načinu savjetovanja“ koje bi sam zaželio. „Uostalom, Vi ste to i učinili. U Vašem pismu od 24. kolovoza 1984. u odgovoru na ‘Primjedbe’ sami odgovarate da ste svoja stajališta formulirali ‘nakon velikog broja... savjetovanja...’; osim toga, pismom Kongregacije od 17. rujna 1985. de facto ste bili pozvani da se poslužite istim tim sredstvima kako bi se stiglo do prihvatljiva rješenja između Vaših stajališta i naučavanja Crkve. Napokon, kada ste 8. ožujka 1986. došli na sastanak, na Vaš vlastiti zahtjev pratio Vas je teolog Vašeg povjerenja i kojeg ste Vi izabrali.“

Ovi objektivni podaci imaju svoju težinu i važnost nasuprot sredstvima društvenog priopćivanja koja su proglasila kako je u slučaju američkog teologa Crkva pogazila *ljudska prava*. *Osobu* prof. Currana Crkva nikada ničim nije povrijedila, a *nauka* mu je dobila kvalifikaciju prema svojem sadržaju. Zapravo povrijeđeno je *pravo Crkve* i *pravo vjernika* zbog toga što se, preko opunomoćenog profesora teologije, ne naučava ispravna nauka vjernicima, koji imaju *pravo* i dužnost da čuju ispravnu nauku svoje Crkve.

3. Zaključne refleksije pisma, točnije, rezolucije

Najprije je izjava o *unutrašnjoj kontradikciji* službe jednoga takvog profesora teologije. Zatim se donosi *ocjena ili dekret* o daljnjoj nepodobnosti za poučavanje teologije na bilo kojoj teološkoj katedri. Spominje se *potvrda sankcije* sa strane Sv. oca. Izražava se *nada* da će prof. Curran revidirati svoje teze.

a) „Trebalo razmisliti o činjenici da ste Vi na svojim stajalištima neslaganja (dissenting positions) kao profesor teologije na crkvenom fakultetu na Papinskom sveučilištu. U pismu koje Vam je upravljeno 17. rujna 1985. bilo je rečeno da ‘...autoriteti Crkve ne mogu dopustiti da se nastavi sadašnje stanje u kojem se nastavlja *unutrašnja kontradikcija* da netko kome je dužnost da naučava u ime Crkve *zapravo nije* čeznje nauku’.“

b) „Kao posljedicu Vašega *ponovnog odbijanja* da prihvatite ono što Crkva naučava, a snagom svojega poslanja da promiče i čuva nauku Crkve u stvarima vjere i morala u čitavome katoličkom svijetu, ova Kongregacija u sporazumu s Kongregacijom za katolički odgoj, ne vidi sada drugu mogućnost nego da obavijesti prečasnog Kancelara da se ne možete dalje smatrati ni *podobnim* niti da možete biti *izabran* da obavljate funkciju profesora katoličke teologije.“

Proglašava se, dakle, nepodobnost za podučavanje katoličke teologije i zabrana mogućnosti daljnjeg izbora za profesora teologije. Dakako, može se postaviti pitanje je li time proglašena nepodobnost i nemogućnost izbora za poučavanje, recimo, u filozofiji, budući da svaki profesor teologije redovito raspolaže prikladnim filozofskim znanjem, a nerijetko i akademskom kvalifikacijom. Može li biti biran na filozofskom fakultetu istog Papinskog katoličkog sveučilišta u Washingtonu? Možda na

kojem drugom filozofskom fakultetu? Ili na fakultetu psihologije, sociologije, misiologije...?

c) Da se radi o odluci *najvišeg ranga*, pokazuje slijedeći tekst: „Ta je odluka podastarta Svetom ocu u audijenciji danoj potpisanom kard. Nadstojniku 10. srpnja ove godine i on ju je odobrio i *sadržajno i proceduralno*.” Svima koji poznaju stil Kurije jasno je da su takve odluke *definitivne*, da se one ne donose bez dugog i temeljitog procesa ispitivanja, studiranja, konzultacija i molitve.

d) Pismo završava izražavajući *nadu* da taj „nuždan ali neugodan zaključak” ispitivanja Kongregacije za nauk vjere dovede profesora Currana do toga da „revidira svoja stajališta neslaganja i da u cijelosti prihvati nauku Katoličke crkve”.

* * *

Osobno smatram da „slučaj Curran” još nije završen, iako su svoje izjave slaganja s odlukom Svete Stolice dali veliki kancelar istoga katoličkog sveučilišta u Washingtonu mons. James Hickey („potpuno podržavam taj sud Svete Stolice”), Curranov ordinarij Rochesterski biskup mons. Matthew Clark („prihvaćam tu odluku kao zadnju riječ u tom predmetu i potičem sve članove naše zajednice da je prihvate u istom duhu”), predsjednik Biskupske konferencije SAD s cijelim biskupskim kolegijem, rektor spomenutog sveučilišta itd. Ipak, javno mišljenje u Americi, a dijelom i u Evropi, koje trajno podržava protucrkvena propaganda, još nije došlo do potrebne ravnoteže. Pravi vjernici dobro razumiju da se za prihvaćanje nauke učiteljstva, ne samo kad naučava „*ex cathedra*” nego kada redovito naučava, traži *mrva vrhunaravne vjere*, kako smo istaknuli. Ona se ne može nadomjestiti ni ljudskim iskustvom, ni čistim umovanjem, ni bilo kojom vrstom posve ljudske znanosti.

Završavam sintetičkim tekstom *Kodeksa crkvenog prava*, koji donosi istu nauku Drugoga vatikanskog sabora (LG 25) koju smo opširnije protumačili i donosi istu nauku pisma koje smo analizirali. Tekst je u kanonu 752. Budući da je Curran bio tiskom objelodanio svoj odgovor dan Kongregaciji za nauk vjere 1. travnja 1986., kanonist Ladislav Orsy objavio je svoje refleksije na Curranov tekst u časopisu *America* od 17. svibnja ov godine, str. 396–399. Ovdje donosim samo tekst spomenutoga kanona 752: „Doduše, nepristanak na vjeru, ali religiozno podlaganje razuma i volje treba dati nauci koju bilo Vrhovni Svećenik bilo Biskupski kolegij proglašuju u stvarima vjere i morala kad autentično naučavaju, premda je ne namjeravaju proglasiti definitivnim činom (*etsi definitive actu eandem proclamare non intendant*); vjernici, dakle, neka nastoje izbjegavati ono što se s njome ne slaže.”